

Hvidbog for Natura 2000-handleplanen 2022-2027 for Arresø, Natura 2000-område nr. N134.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Liste med indkomne hørings svar	3
3. Indkomne hørings svar og myndighedsfordeling.....	3
4. Myndighedernes bemærkninger til uddrag af hørings svar.....	3
5. Bilag med kopi af hørings svar.....	4

1. Indledning

Natura 2000-handleplanen beskriver indsatser, som skal sikre og forbedre vilkårene for de arter og naturtyper, der er udpeget i Natura 2000-området. Natura 2000-handleplanen er en sammenskrivning af de kommunale Natura 2000-handleplaner og Natura 2000-skovhandleplanerne udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Denne hvidbog indeholder bemærkninger til høringssvar fra Halsnæs Hillerød og Gribskov Kommuner. Natura 2000-handleplanen har været i høring i perioden 28. feb. – 28. apr. 2024.

Der er i høringsperioden indkommet 2 høringssvar.

I hvidbogen er en oversigt over indkomne høringssvar og hvilke myndigheder, der har bemærket på hvilke dele af høringssvarene. Endvidere præsenteres uddrag af de enkelte høringssvar med myndighedernes bemærkninger. Bemærkninger, der medfører ændringer i handleplanen er ligeledes markeret.

De indsendte høringssvar fremgår af bilag.

2. Liste med indkomne hørings svar

Nedenstående liste viser indkomne hørings svar til den samlede Natura 2000-handleplan.

Offentlige myndigheder
Miljøstyrelsen
Foreninger/organisationer
Dansk Ornitologisk Forening (DOF)

3. Indkomne hørings svar og myndighedsfordeling

Nedenstående liste viser uddrag af hørings svar og det er markeret med X, hvilke/hvilken myndighed, der kommer med bemærkning til hørings svaret.

Hørings svar og afsender	Halsnæs	Gribskov	Hillerød
Miljøstyrelsen, Indsatser med frivillig gennemførelse	X	X	X
Miljøstyrelsen, Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode Miljøstyrelsen bemærker, at det oplyses at Gribskov Kommune ikke har opfyldt seneste Natura 2000-handleplan mht. at sikre skovnaturtypebevarende drift og pleje. Kommunalbestyrelsen er forpligtet til at gennemføre Natura 2000-planen, også hvis det skulle vise sig, at de fornødne frivillige lodsejeraftaler ikke kan indgås. Miljøstyrelsen forventer, at Natura 2000-handleplanen for anden planperiode opfyldes så hurtigt som muligt og senest i løbet af denne tredje planperiode. Det bør fremgå af Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunen forventer at gennemføre de manglende indsatser		X	
Miljøstyrelsen pointerer, at det skal fremgå i Natura 2000-handleplanen, hvordan	X	X	X

kommunen har været særlig opmærksom på kalkoverdrev og tidvis våd eng som er nævnt under specifikke retningslinjer i Natura 2000-planen for anden planperiode, og som er relevante for de områder, hvor kommunen er handleplanmyndighed.			
Miljøstyrelsen ” Det bør tydeliggøres i hvilket omfang de gennemførte indsatser har været målrettet retningslinjen vedrørende vedligeholdelse af Indsatser gennemført i 1. planperiode	X		X
Miljøstyrelsen, Behov for indsatser Indsatser i Natura 2000-planen for nyeste planperiode 2022-27 er ikke adresseret i afsnittet om behov for indsatser, jf. miljømålslovens § 46 a. Følgende indsatser fremgår ikke af afsnittet og skal derfor tydeliggøres i afsnittet herom i Natura 2000-handleplanen: - ”Igangværende projekter og indsatser, der relaterer til gennemførelse af tidligere Natura 2000- planer, afsluttes” - ”Indsatser gennemført i første og anden planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats”.	X		X
Miljøstyrelsen; Indsatser fordelt på aktør Den kommunale handleplan skal indeholde en fordeling af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøministeriet og offentlige lodsejere. Det bemærkes, at der mangler benævnelse af hvilke myndighed, der er ansvarlig for de arter på udpegningsgrundlaget, som	X	X	X

ikke er geografisk fordelt p.ba. overvågningsdata.			
Miljøstyrelsen, Årstal i kolofon, henvisning til copyright forkert tabelnr.	X		
Dansk Ornitologisk Forening, Isfugl bør nævnes på lige fod med andre udpegningsarter såvel i Naturaplan som handleplan.	X	X	X

4. Myndighedernes bemærkninger til uddrag af høringsvar

Myndighederne angiver her bemærkninger til de indkomne høringsvar. Det er den myndighed, som er ansvarlig for de respektive arealer og arter i Natura 2000-området, som kommer med bemærkning.

Det angives i svaret, hvis det fører til ændringer i Natura 2000-handleplanen. Dette er markeret med fed skrift under myndighedernes bemærkninger.

MST = Miljøstyrelsen DOF = Dansk Ornitologisk forening

Uddrag af høringsvar	Bemærkninger
<p>MST bemærker, at ifølge Miljømålslovens § 46 a, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen sikre gennemførelse af en vedtaget handleplan.</p> <p>Den kommunale handleplan må ikke rejse tvivl om, hvorvidt kommunalbestyrelsen er indstillet på at opfylde sine forpligtelser.</p> <p>Miljøstyrelsen henviser til formuleringen af sætningen om frivillighed i afsnit 7, hvor det ikke fremgår tydeligt, at der er andre muligheder end frivillige aftaler.</p> <p>Miljøstyrelsen ønsker som medudgiver af Natura 2000-handleplanen, at det specificeres yderligere fx. ved at skrive at "Projekterne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler..."</p>	<p>Alle kommuner: Det er blevet specificeret i planen, at projekterne som udgangspunkt gennemføres ved frivillige aftaler.</p>
<p>MST Miljøstyrelsen bemærker, at det oplyses at Gribskov Kommune ikke har opfyldt seneste Natura 2000-handleplan mht. at sikre skovnaturtypebevarende drift og pleje. Kommunalbestyrelsen er forpligtet til at gennemføre Natura 2000-planen, også hvis det skulle vise sig, at de fornødne frivillige lodsejraftaler ikke kan indgås. Miljøstyrelsen forventer, at Natura 2000-handleplanen for anden planperiode opfyldes så hurtigt som muligt og senest i løbet af denne</p>	<p>Gribskov Kommune: Gribskov Kommune vil i løbet af den 3. planperiode gennemføre de manglende indsatser mht. at sikre skovnaturtypebevarende drift og pleje på skovbevoksede ikke-fredskovspligtige arealer med indsatsbehov (græsning og fjernelse af uønsket opvækst). Indsatserne fremgår af handleplanens tabel 3 (afsnit 4).</p>

<p>tredje planperiode. Det bør fremgå af Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunen forventer at gennemføre de manglende indsatser.</p>	<p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer.</p>
<p>MST Miljøstyrelsen pointerer, at det skal fremgå i Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunen har været særlig opmærksom på kalkoverdrev og tidvis våd eng som er nævnt under specifikke retningslinjer i Natura 2000-planen for anden planperiode, og som er relevante for de områder, hvor kommunen er handleplanmyndighed.</p>	<p>Gribskov kommune: Naturtypen tidvis våd eng i Gribskov Kommune (6410) har moderat (III) tilstand. Bemærkningen giver anledning til ændring i handleplanens tabel 3, idet indsatsen for lysåbne naturtyper vedr. ”Dialog med lodsejere om rydning af uønsket opvækst, hegning og græsning af rigkær og hængesæk” tilføjes naturtypen Tidvis våd eng. Arealet for den samlede indsats er konsekvensrettet fra 4,2 ha til 4,9 ha.</p> <p>Hillerød og Halsnæs kommuner: Såvel kalkoverdrev som tidvis våd eng-naturtyperne er tilføjet tabel 1</p>
<p>MST Miljøstyrelsen finder det bør tydeliggøres i hvilket omfang de gennemførte indsatser har været målrettet retningslinjen vedrørende vedligeholdelse af Indsatser gennemført i 1. planperiode</p>	<p>Hillerød og Halsnæs kommuner: I tabel 1 tilføjet følgende: <i>vedligeholdet rydning fra 1. planperiode.</i></p>
<p>MST Indsatser i Natura 2000-planen for nyeste planperiode 2022-27 er ikke adresseret i afsnittet om behov for indsatser, jf. miljømålslovens § 46 a. Følgende indsatser fremgår ikke af afsnittet og skal derfor tydeliggøres i afsnittet herom i Natura 2000-handleplanen: - ”Igangværende projekter og indsatser, der relaterer til gennemførelse af tidligere Natura 2000-planer, afsluttes” - ”Indsatser gennemført i første og anden planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats”.</p>	<p>Alle kommuner Tilføjet i tabel 3; Ny Indsats, følgende parantes: <i>(herunder opfølgning og afslutning af tidligere indsats fra 1. 2. genrydning af tidligere rydede arealer)</i></p>
<p>MST: Miljøstyrelsen; Indsatser fordelt på aktør Den kommunale handleplan skal indeholde en fordeling af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøministeriet og offentlige lodsejere. Det bemærkes, at der mangler benævnelse af hvilke myndighed, der er ansvarlig for de arter på udpegningsgrundlaget, som ikke er geografisk fordelt p.ba. overvågningsdata.</p>	<p>Alle kommuner: Tilføjet til afsnit 5: <i>Hver myndighed eller lodsejer er ligeledes ansvarlige for de arter på udpegningsgrundlaget, som ikke er geografisk fordelt p.ba. overvågningsdata, inden for deres respektive myndighedsområde eller egne arealer</i></p>
<p>MST bemærker, at årstal i kolofon bør ændres til 2024, copyright skal tilføjes samt tabel 4 bør rykkes til afsnit 4, da det omhandler behov for indsatser og</p>	<p>Halsnæs Kommune: Årstallet er ændret, copyright tilføjet samt rykket og ændret tabel nr.</p>

ikke aktørfordeling. Desuden bør tabel 8 rettes til tabel 5.	
DOF -Nordsjælland Dansk Ornitologisk Forening, Isfugl bør nævnes på lige fod med andre udpegningsarter såvel i Naturaplan som handleplan.	Bemærkninger har ikke ført til ændringer. Se evt Naturstyrelsens redegørelse i bilag 1, hvor der står: <i>”For stor skallesluger og isfugl forventes det, at tiltagene i urørt skov potentielt vil kunne bidrage til, at skabe mulige ynglelokaliteter og levesteder i form af hhv. hule træer og rodvæltede træer ved og omkring søer og vandløb</i>

5. Bilag med kopi af hørings svar

Gribskov, Halsnæs og Hillerød Kommune

Arter og Naturbeskyttelse
J.nr. 2024-16683
Den 8. april 2024

Hørings svar fra Miljøstyrelsen i forbindelse med offentlig høring af Natura 2000-handleplan Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose område nr. 134

Miljøstyrelsen sender hermed hørings svar til forslaget til Natura 2000-handleplanen og har følgende bemærkninger til den.

Hørings svaret indeholder bemærkninger til følgende emner

- Indsatser med frivillig gennemførelse
- Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode
- Behov for indsatser
- Indsatser fordelt på aktør
- Andre bemærkninger

Bemærkninger

Indsatser med frivillig gennemførelse

Miljøstyrelsen bemærker, at de kommunale Natura 2000-handleplaner er udarbejdet i medfør af Miljømålslovens § 37 a, hvorefter kommunalbestyrelsen udarbejder en handleplan til gennemførelse af Natura 2000-planen inden for kommunens geografiske område på land og for den kystnære del af vanddistriktet. Ifølge Miljømålslovens § 46 a, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen sikre gennemførelse af en vedtaget handleplan.

Kommunalbestyrelsen er dermed forpligtet til at gennemføre Natura 2000-planen, også hvis det skulle vise sig, at de fornødne frivillige lodsejeraftaler ikke kan indgås. Den kommunale handleplan må derfor ikke rejse tvivl om, hvorvidt kommunalbestyrelsen er indstillet på at opfylde sine forpligtelser.

Miljøstyrelsen henviser til formuleringen af sætningen om frivillighed i afsnit 7, hvor det ikke fremgår tydeligt, at der er andre muligheder end frivillige aftaler.

Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode

Miljøstyrelsen pointerer, at det skal fremgå i Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunen har været særlig opmærksom på kalkoverdrev og tidvis våd eng som er nævnt under specifikke retningslinjer i Natura 2000-planen for anden planperiode, og som er relevante for de områder, hvor kommunen er handleplanmyndighed.

Handleplanen skal efter bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner, bekendtgørelse nr. 944 af 27/06/2016, § 2, stk. 4, indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Dermed skal kommunen også redegøre for, hvordan kommunen har været særligt opmærksomme på de nævnte naturtyper.

Miljøstyrelsen bemærker, at kommunen i afsnit med redegørelse af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan skriver, at kommunen ikke har opfyldt seneste Natura 2000-handleplan mht. at sikre skovnaturtypebevarende drift og pleje.

Miljøstyrelsen henleder opmærksomheden på, at de kommunale Natura 2000-handleplaner er udarbejdet i medfør af Miljømålslovens § 37 a, hvorefter kommunalbestyrelsen udarbejder en handleplan til gennemførelse af Natura 2000-planen inden for kommunens geografiske område på land og for den kystnære del af vanddistriktet. Ifølge Miljømålslovens § 46 a, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen sikre gennemførelse af en vedtaget handleplan. Kommunalbestyrelsen er dermed forpligtet til at gennemføre Natura 2000-planen, også hvis det skulle vise sig, at de fornødne frivillige lodsejraftaler ikke kan indgås.

Miljøstyrelsen forventer, at Natura 2000-handleplanen for anden planperiode opfyldes så hurtigt som muligt og senest i løbet af denne tredje planperiode. Det bør fremgå af Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunen forventer at gennemføre de manglende indsatser.

Miljøstyrelsen bemærker desuden, at en planlagt indsats i Natura 2000-planen for forrige planperiode 2016-21 ikke er adresseret i afsnittet om behov for indsatser, jf. miljømålslovens § 46 a. Følgende indsats fremgår ikke af afsnittet og skal derfor tydeliggøres i afsnittet herom i Natura 2000-handleplanen: "Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats." Det bør tydeliggøres i hvilket omfang de gennemførte indsatser har været målrettet denne retningslinje. Hvis indsatsen ikke har været relevant noteres dette blot.

Behov for indsatser

Miljøstyrelsen bemærker, at planlagte indsatser i Natura 2000-planen for nyeste planperiode 2022-27 ikke er adresseret i afsnittet om behov for indsatser, jf. miljømålslovens § 46 a. Følgende indsatser fremgår ikke af afsnittet og skal derfor tydeliggøres i afsnittet herom i Natura 2000-handleplanen:

- "Igangværende projekter og indsatser, der relaterer til gennemførelse af tidligere Natura 2000-planer, afsluttes"
- "Indsatser gennemført i første og anden planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats".

Det kan være, der ikke er nogle relevante indsatser jfr. ovenstående. I så fald noteres dette blot.

Indsatser fordelt på aktør

Miljøstyrelsen skal bemærke, at miljømålslovens § 46 a indeholder krav om, at den kommunale handleplan indeholder en fordeling af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøministeriet og offentlige lodsejere. Oversigten skal sikre gennemskuelighed i tilfælde, hvor der er flere aktører, således at det kan vurderes, hvordan Natura 2000-planens indsatsprogram samlet set planlægges realiseret. Det bemærkes, at der mangler benævnelse af hvilke myndighed, der er ansvarlig for de arter på udpegningsgrundlaget, som ikke er geografisk fordelt p.ba. overvågningsdata. Det bør fremgå af den endelige Natura 2000-handleplan for området.

Andre bemærkninger

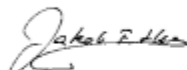
Miljøstyrelsen bemærker følgende i forhold til indholdet i Natura 2000-handleplanens kolofon:

- Årstal skal ændres til 2024.
- Der mangler henvisning til copyright af baggrundskort til Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur

Det bemærkes desuden at tabel 4 bør rykkes til afsnit 4, da det omhandler behov for indsatser og ikke aktørfordeling. Desuden bør tabel 8 rettes til tabel 5.

Kommunen er velkommen til at kontakte Miljøstyrelsen, hvis styrelsens bemærkninger skulle give anledning til spørgsmål. Styrelsen indgår gerne i dialog om de afgivne bemærkninger. Ved spørgsmål kan kommunen kontakte afsender af denne mail, Ditte Galsgård digal@mst.dk eller Katrine Hansen Lemming kathl@mst.dk.

Med venlig hilsen

Jakob Høeg
Fagkoordinator chef for natur

Miljøstyrelsen
+45 72 54 40 00
mst@mst.dk

Til: Gribskov Kommune, Halsnæs Kommune og Hillerød Kommune

Udsendt via: jacl@halsnaes.dk

d. 24-04-2024

Vedrørende udkast til Natura 2000-handleplan for N134 Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose

DOF Nordsjælland fremsender hermed følgende høringssvar:

Det er prisværdigt, at denne handleplan er tilstrækkelig detaljeret til, at der på en del områder kan foretages en konkret vurdering af indsatserne, jf. afsnit 2.1 Den lovgivningsmæssige ramme side 6.

handleplanens afsnit 1. Resume side 4 anføres, at der skal sikres egnede levesteder for rørdrum, rørhøg og havørn samt raste- og overnatningsområder for stor skallesluger, hvilket vi fuldt ud kan tilslutte os. I denne forbindelse skal vi imidlertid påpege, at isfugl er en ligeværdig del af udpegningsgrundlaget. Det undrer os, at den ikke i hverken Natura2000 plan eller handleplan er nævnt på lige fod med de andre fuglearter, og det finder vi, at den burde.

Samtidig anføres det i samme afsnit, at man ved interessekonflikt skal prioritere store sammenhængende områder med gammel våd rørskov højere end etablering af nye lysåbne røghøg. Det er en afvejning, som vi af hensyn til rørhøg, rørdrum og andre rørskovsfugle kan tilslutte os. I den forbindelse vil vi gerne oplyse, at det allerede på nuværende tidspunkt ser ud til, at den forhøjede vandstand i søen i den forgangne vinter har medført en længe tiltrængt bestandsfremgang for rørdrum, fordi der har været højere vandstand i rørskovene.

Vi værdsætter de indsatser, der beskrives i afsnit 3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode side 8-9. Det gælder ikke mindst for Gribskov Kommune, som beskriver indsatserne detaljeret fra side 8 nederst til side 9 øverst.

afsnit 4. Behov for indsatser side 10-11 er oplysningernes detaljeringsgrad generelt noget varierende fra kommune til kommune. Men især ser det ud til, at Halsnæs Kommune er nået langt i nat. naturpleje, når man er nået til et punkt, hvor det alene drejer sig om at fastholde den nuværende indsats.

Alle 3 kommuner skal takkes for den detaljerede og dermed konkrete beskrivelse af indsatserne i afsnit 6. Prioritering af den forventede indsats side 12. I denne forbindelse vil vi meget gerne støtte Gribskov Kommunes beslutning om at afsøge mulighederne for et naturprojekt i Ellemosen. Selv om Ellemosen allerede nu er et vigtigt naturområde, er der ingen tvivl om, at den har

DOF Nordsjælland

potentiale til en endnu bedre naturtilstand. Evt. kan et klima-lavbundsprojekt indgå jf. 'Udtagningskortet'.

I forbindelse med afsnit 7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse side 13 vil vi gerne understrege vigtigheden af, at de kommunale grønne råd holdes orienteret om detaljerne i handleplanens indsatser. Hillerød Kommunes fornyede støtte til deres råd er derfor i høj grad på sin plads og i forhold til handleplanen efter vores opfattelse faktisk en nødvendighed. Ejendommeligt nok nævnes Det Grønne Dialogforum i Gribskov Kommune ikke specifikt i afsnit 7. Vi ved fra andre handleplaner, at Gribskov Kommune lægger stor vægt på at inddrage dialogforummet, og vi antager derfor, at der blot er tale om en forglemmelse. Som nævnt ovenfor støtter vi Gribskov Kommunes initiativ i forhold til Ellemosen.

Med hensyn til tabellerne side 14 har vi bemærket, at de statsejede rigkær er i en ringere tilstand end de rigkær, hvor kommunerne er handleplanmyndighed. Vi vil anbefale, at kommunerne tager dette op overfor de statslige myndigheder.

I forhold til andre handleplaner bidrager kortbilagene side 15-17 i høj grad til at gøre denne plan mere konkret, og kortbilagene højner derfor kvaliteten af planen i forhold til andre handleplaner.

I lighed med andre handleplaner har også denne plan et overvejende fokus på pleje af lysåben natur. I den forbindelse kan der forventes en vis synergieffekt i forhold til fuglelivet. Hvad udpegningsarterne angår gælder det dog mest for rørhøg, som ofte fouragerer på lysåbne biotoper, der støder op til rørskov. Derimod kan der ikke forventes nogen særlig synergieffekt i forhold til de andre fuglearter på udpegningsgrundlaget. Der savnes derfor konkrete indsatser i forhold til disse.

Som indsats for både for rørhøg og rørdrums vedkommende burde der efter vores opfattelse udarbejdes en samlet plan for Arresø's bredzone og rørskov med fokus på også fremadrettet at sikre optimale yngleforhold for de to arter.

Med venlig hilsen

Jørgen Jacobsen
DOF Nordsjælland
Naturpolitisk Udvalg
DOFs repræsentant i Halsnæs Kommune

Carsten Michael Jørgensen
DOF Nordsjællands bestyrelse og
Naturpolitisk Udvalg
DOFs repræsentant i Gribskov Kommune

Stig Englund
DOF Nordsjælland
Naturpolitisk udvalg
DOFs repræsentant i Hillerød Kommune

Henrik Boeg
DOF Nordsjælland
Naturpolitisk Udvalg